

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ № 2
КАФЕДРА ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни «Господарське право» обов'язкових компонент
освітньої програми першого рівня вищої освіти
(Право (поліцейські) Law (Police Officer)
галузь знань – 08 Право, спеціальність – 081 Право, спеціалізація –
Поліцейські)

за темою № 6: Ліцензування господарської діяльності

Харків (Вінниця) 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
ХНУВС
Протокол від 25.09.2023 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 22.09.2023 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри трудового та господарського права факультету
№ 2 ХНУВС(протокол від 28.08.2023 № 8)

Розробники:

1. Завідувач кафедри трудового та господарського права факультету № 2 ХНУВС, доктор юридичних наук, професор **Мельник К.Ю.**
2. Старший викладач кафедри трудового та господарського права факультету № 2 ХНУВС, кандидат юридичних наук **Яценко Т.П.**
3. Кандидат юридичних наук, доцент **Коваленко К.В.**

Рецензенти:

1. Професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса, доктор юридичних наук, доцент **Амелічева Л.П.**
2. Декан факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор **Марчук М.І.**

План лекції

1. Поняття ліцензії та ліцензування. Органи ліцензування.
2. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню.
3. Порядок отримання ліцензії.
4. Анулювання ліцензії.

Рекомендована література:

Основна:

1. Господарське право України: навч. посіб.: у 2 ч. Ч. 1; за заг. ред. О. П. Гетьманець, Ю. М. Жорнокуя, О. М. Шуміла / О. П. Гетьманець, Ю. М. Жорнокуя, О. М. Шуміло та ін. – К.: Хай-Тек Прес. 2014. – 368 с.
2. Господарське право України : підручник у 2-х ч., Ч. 2 / Андрєєва О. Б., Гетманець О.П., Гришина І.І. та ін., – Х.: Харк.нац.ун-т внутр. справ, 2014. – 368 с.
3. Конституція України від 28.06.96 р. // Урядовий кур'єр. – 1996. Липень. – № 129-130.
4. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003 – № 18 (16.02.2003). – № 19-20, № 21-22, Ст. 144 (документ 436-IV, чинний, поточна редакція від 19.08.2022).
5. Господарсько-процесуальний кодекс // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6 (11.02.92). – Ст. 56 (документ 1798-XII, чинний, поточна редакція від 07.05.2022).
6. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3 (16.01.2003) № 40–44, Ст. 356 (документ 435-IV, чинний, поточна редакція від 01.08.2022).
7. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 12 (02.12.2010). – № 2755-VI.
8. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Верховна Рада України; Закон від 06.02.2018 № 2275-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2018. – № 13. – ст.69.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності : Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 23. – Ст. 158.
10. Про інститути спільного інвестування : Верховна Рада України; Закон від 05.07.2012 № 5080-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 29. – Ст. 337.
11. Кодекс України з процедур банкрутства: Верховна Рада України; Закон, Кодекс від 18.10.2018 № 2597-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74.
12. Про ліцензування видів господарської діяльності : Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 23. – Ст. 158.

Додаткова:

13. Господарське право: підручник / Д.В. Задихайло, В.М. Пашков, Р.П. Бойчук та ін.; за заг. ред. Д.В. Задихайло, В.М. Пашкова. – Х. : Право, 2012. – 696 с.
14. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В.С. Мілаш. – Х. : Право, 2017. – 327 с.
15. Апаров А.М., Онищенко О.М. Господарське право України. Підручники та навчальні посібники. Том 1: Загальна частина – К: Видавництво «Істина», 2016. – 452 с
16. Інвестиційне право України : навч. посіб. / Р.Б. Шишка. - Київ : Ліра-К, 2016. - 327 с.
17. Правове регулювання підприємницької діяльності : навч. посіб.. - Львів : ЛьвДУВС, 2016. - 423 с.
18. Господарське право (в схемах та таблицях) : навч. посіб. для студентів та аспірантів юрид. і екон. спец.. - Харків : Юрайт, 2017. - 113 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України.
- www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України.
- www.nbuv.gov.ua – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. Вернадського.
- www.library.ukma.kiev.ua – електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА.
- <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui> - інституційний репозитарій Харківського національного університету внутрішніх справ.

Текст лекції

1. Поняття ліцензії та ліцензування. Органи ліцензування.

Взагалі термін «ліцензія» походить від латинського слова «license», що означає в перекладі «свобода», «право». У широкому розумінні ліцензія означає будь-який дозвіл узагалі. У вузькому розумінні мається на увазі спеціальний дозвіл, який видається в спеціально передбачених законодавством випадках. Отже ліцензія має низку притаманних їй ознак:

- 1) містить зазначення певного, конкретного виду господарської діяльності;
- 2) надається конкретному суб'єкту господарювання (ліцензіату);
- 3) обов'язковість виконання ліцензійних умов при її здійсненні.

Ліцензування як засіб державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання України з'явилося одночасно із закріпленням на законодавчому рівні підприємницької діяльності. Конституція України (ст. 42) закріпила право

людини і громадянина на здійснення підприємницької діяльності, гарантуючи громадянам безпеку від здійснення господарської діяльності, якщо вона може загрожувати навколишньому середовищу, життю та здоров'ю людини, безпеці суспільства. Держава свідомо йде на встановлення в галузі господарської діяльності деяких обмежень.

Законодавством встановлюються певні види діяльності, при здійсненні яких підприємництво як вид господарської діяльності застосовуватися не може. (Як правило, до них належать види діяльності, в яких висуваються підвищені вимоги до безпеки робіт та необхідність централізації функцій управління.) – персоніфікація права на здійснення певного роду господарської діяльності. (Таке право суб'єкти господарської діяльності набувають лише після отримання спеціального дозволу-ліцензії).

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»:

ліцензія – право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

ліцензування – засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, спрямований на забезпечення безпеки та захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспільства, прав та законних інтересів, життя і здоров'я людини, екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища;

видача ліцензії – надання суб'єкту господарювання права на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі;

ліцензіат – суб'єкт господарювання, який має ліцензію;

здобувач ліцензії – суб'єкт господарювання, який звернувся в установленому законодавством порядку до органу ліцензування із заявою про отримання ліцензії на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

анулювання ліцензії – позбавлення суб'єкта господарювання права на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, на який йому видано ліцензію, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання ліцензії повністю або частково, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі;

ліцензійні умови – нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України, іншого уповноваженого законом органу державної влади, положення якого встановлюють вичерпний перелік вимог до провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, обов'язкових для виконання ліцензіатом, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії;

орган ліцензування – державний орган, уповноважений законом або Кабінетом Міністрів України на здійснення ліцензування господарської діяльності;

Такі обмеження зумовлені соціально-економічними чинниками і повинні бути обґрунтованими та послідовними. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (ст. 3) визначає принципи державної політики у сфері ліцензування:

1) принципі єдиної державної системи ліцензування, що реалізується шляхом:

- встановлення єдиного переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, виключно цим Законом;
- визначення вичерпного переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, виходячи з мінімальної кількості таких документів, достатніх лише для підтвердження виконання вимог відповідних ліцензійних умов;
- визначення Кабінетом Міністрів України органів ліцензування, крім державних органів, які визначені органами ліцензування законом, видів господарської діяльності, визначених статтею 7 цього Закону;

2) принцип територіальності, згідно з яким дія ліцензії поширюється на адміністративну територію органу ліцензування, що її видав;

3) принципі дотримання законності шляхом того, що:

- запровадження ліцензування виду господарської діяльності здійснюється виключно законом шляхом внесення змін до статті 7 цього Закону;
- види господарської діяльності, не зазначені у статті 7 цього Закону, ліцензуванню не підлягають;
- виключно законами визначаються підстави для видачі ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії, розширення та звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом, зупинення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, анулювання ліцензії повністю або частково і строки прийняття та набрання чинності рішеннями органів ліцензування;
- встановлюються конкретні строки здійснення кожної дії органу ліцензування, спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування;
- вимоги ліцензійних умов мають бути однозначними, прозорими та виключати можливість їх суб'єктивного застосування органами ліцензування чи ліцензіатами;
- повноваження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування поширюються на сферу ліцензування всіх видів господарської діяльності, визначаються виключно цим Законом і не можуть бути обмежені іншими законами;
- запроваджується відповідальність посадових осіб органів ліцензування і спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування та суб'єктів господарювання за порушення вимог нормативно-правових актів, що регулюють сферу ліцензування;
- забороняється вимагання органами ліцензування надання документів з державних паперових або електронних інформаційних ресурсів;

4) принцип пріоритетності захисту прав, законних інтересів, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, захисту обмежених ресурсів держави та забезпечення безпеки держави, що передбачає:

- ліцензування застосовується лише до такого виду господарської діяльності, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання;
- запобігання проявам корупції;
- у разі внесення змін до нормативно-правових актів у сфері ліцензування, передбачається достатній для реалізації цих змін строк, але не менш як два місяці;

5) принцип рівності прав суб'єктів господарювання, що передбачає:

- вільний вибір суб'єктом господарювання провадження встановленого законом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, і території своєї діяльності;
- забезпечення при отриманні ліцензії рівності прав суб'єктів господарювання незалежно від організаційно-правової форми чи форми власності, якщо інше не встановлено законом;
- встановлення єдиних вимог ліцензійних умов шляхом визначення їх відповідності рівням ризику від провадження відповідного виду господарської діяльності;
- уникнення необґрунтованих обтяжень чи зайвих адміністративних процедур;
- заборону використання ліцензування видів господарської діяльності для обмеження конкуренції;

6) принцип відкритості процесу ліцензування, що забезпечується шляхом:

- внесення відомостей про ліцензування видів господарської діяльності суб'єктів господарювання до ліцензійних реєстрів;
- своєчасного оприлюднення результатів ліцензійної діяльності органами ліцензування на своїх офіційних веб-сайтах та проектів нормативно-правових актів - у порядку, передбаченому Законом України "Про доступ до публічної інформації";
- забезпечення доступності інформації у сфері ліцензування відповідно до закону;
- залучення на паритетних засадах представників профільних громадських організацій, суб'єктів господарювання та/або їх об'єднань до процесу прийняття рішень Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування.

Принципи державної політики у сфері ліцензування поширюються на порядок ліцензування всіх видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Ліцензування видів господарської діяльності, що не відповідає наведеному у цій статті принципам державної політики, забороняється.

Обґрунтовуючи необхідність державного регулювання господарської діяльності через ліцензування, можна назвати кілька основних причин і зумовлених ними цілей такого втручання:

- 1) державний облік суб'єктів, що здійснюють певний вид діяльності;
- 2) захист інтересів громадян і безпеки держави;
- 3) захист інтересів суспільства в цілому;
- 4) забезпечення державного контролю за здійсненням такої діяльності.

Систему органів у сфері ліцензування становлять:

- 1) Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування.
- 2) Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування.
- 3) Органи ліцензування.

Повноваження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування:

- 1) розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства у сфері ліцензування;
- 2) узагальнює практику застосування нормативно-правових актів з питань ліцензування;
- 3) погоджує проекти нормативно-правових актів у сфері ліцензування (у тому числі проекти ліцензійних умов);
- 4) здійснює методичне керівництво, інформаційне забезпечення діяльності органів ліцензування та визначає форму ліцензійного звіту;
- 5) здійснює нагляд за додержанням органами державної влади, державними колегіальними органами законодавства у сфері ліцензування;
- 6) утворює Експертно-апеляційну раду з питань ліцензування та забезпечує її діяльність;
- 7) має право для цілей Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування отримувати від органу ліцензування копії документів, які стосуються прийнятого ним рішення, що оскаржується до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, та залучати на громадських засадах державних службовців, науковців та інших фахівців (за згодою їхніх керівників) для одержання консультацій та проведення експертизи документів у сфері ліцензування, а також запитувати і отримувати інформацію, документи чи матеріали;
- 8) видає розпорядження відповідно до повноважень, визначених цим Законом;
- 9) одержує інформацію з питань ліцензування та контролю за наявністю ліцензій у суб'єктів господарювання від органів ліцензування, органів, посадові особи яких відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення складають протоколи про адміністративні правопорушення щодо виявлення провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без отримання ліцензії або у період зупинення дії ліцензії, зокрема щорічний ліцензійний звіт та щорічний звіт про виявлення

провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без отримання ліцензії або у період зупинення дії ліцензії;

10) має безоплатний доступ до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань у порядку, встановленому Міністерством юстиції України;

11) веде у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, Реєстр розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування;

12) надає на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування погодження на проведення позапланової перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов з підстав, передбачених пунктами 2, 4 і 5 частини третьої статті 19 цього Закону.

Повноваження Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування:

1) розгляд скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органу ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування;

2) розгляд звернень органів ліцензування щодо проведення позапланових перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов на підставах, передбачених пунктами 2, 4 і 5 частини третьої статті 19 цього Закону.

3) розглядати пропозиції щодо запровадження ліцензування нового чи скасування чинного виду господарської діяльності (частини (частин) виду господарської діяльності) та запитувати необхідні матеріали для їх розгляду;

4) розробляти рекомендації стосовно вдосконалення державної політики у сфері ліцензування;

5) проводити експертизу проектів нормативно-правових актів або пропозицій у сфері ліцензування.

Орган ліцензування для цілей цього Закону за відповідним видом господарської діяльності:

1) отримує та розглядає заяву з документами, а також повідомлення, подання яких до органу ліцензування передбачено законом, і за результатом їх розгляду приймає рішення про:

залишення заяви без розгляду;

видачу ліцензії або відмову у видачі ліцензії;

переоформлення ліцензії;

зупинення дії ліцензії повністю або частково;

відновлення дії ліцензії повністю або частково;

анулювання ліцензії повністю або частково;

розширення або звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом;

видачу інших документів, визначених законом, що стосуються повноважень органу ліцензування.

Рішення про видачу, переоформлення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, розширення, звуження провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, набирають чинності з дня внесення запису про них до ліцензійного реєстру;

- 1) розробляє проекти ліцензійних умов і змін до них та подає їх в установленому порядку на затвердження Кабінету Міністрів України, якщо інше не встановлене законом;
- 2) здійснює контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов;
- 3) формує та веде ліцензійний реєстр;
- 4) формує та веде ліцензійні справи, забезпечує їх зберігання, передачу та одержання у паперовій та/або електронній формі;
- 5) здійснює інформаційне та методичне супроводження ліцензування;
- 6) надає інформацію з ліцензійних справ та у порядку, встановленому Законом України "Про доступ до публічної інформації";
- 7) розміщує на своєму офіційному веб-сайті рішення, прийняті ним відповідно до цього Закону за відповідним видом господарської діяльності, не пізніше робочого дня, наступного за днем їх прийняття;
- 8) складає та подає спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування щорічний ліцензійний звіт до 30 січня року, наступного за звітним;
- 9) забезпечує підвищення кваліфікації працівників, до посадових обов'язків яких віднесено забезпечення виконання повноважень у сфері ліцензування;
- 10) здійснює перевірку документів, що підтверджують відсутність здійснення контролю за діяльністю здобувача ліцензії, ліцензіата, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України";
- 11) на підставі розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування або рішення суду приймає рішення щодо скасування прийнятого ним рішення про анулювання або зупинення дії ліцензії повністю або частково.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 5 серпня 2015 р. № 609

ПЕРЕЛІК **органів ліцензування**

Найменування органу ліцензування	Вид господарської діяльності
1. Нацкомфінпослуг	надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів)
2. НКЦПФР	професійна діяльність на ринку цінних паперів
3. Національна рада з питань телебачення і радіомовлення	діяльність у галузі телебачення і радіомовлення
4. Держатомрегулювання	діяльність у сфері використання ядерної енергії
5. МОН	освітня діяльність у сфері вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної

	(професійно-технічної) освіти
5 ¹ . Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	освітня діяльність у сфері дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти
6. ДПС	виробництво спирту етилового, коньячного і плодового та зернового дистиляту, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, дистиляту виноградного спиртового, спирту-сирцю плодового, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, і пального
територіальні органи ДПС	оптова торгівля спиртом етиловим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, і пальним роздрібна торгівля алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та пальним зберігання пального
<i>{Пункт 7 виключено на підставі Постанови КМ № 523 від 19.06.2019}</i>	
8. Адміністрація Держспецзв'язку	надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
<i>{Пункт 9 виключено на підставі Постанови КМ № 219 від 13.03.2020}</i>	
10. Держлікслужба	виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів); культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території

	України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку
{Пункт 10 ¹ виключено на підставі Постанови КМ № 512 від 08.08.2016}	
11. МВС	виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж охоронна діяльність
12. Держпраці	виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
13. ДСНС	надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
14. Міндовкілля	виробництво особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, поводження з небезпечними відходами. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на поводження з небезпечними відходами
15. МОЗ	медична практика діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим МОЗ
16. Держпродспоживслужба	ветеринарна практика виробництво ветеринарних

	препаратів
{Пункт 17 виключено на підставі Постанови КМ № 891 від 23.09.2020 }	
18. Мінекономіки	посередництво у працевлаштуванні за кордоном
19. Держрибагентство	промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України
20. СБУ	діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням СБУ)
21. Укртрансбезпека	перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним, залізничним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом
{Пункт 21 ¹ виключено на підставі Постанови КМ № 1191 від 30.12.2015 }	
21 ² . Морська адміністрація	перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським транспортом
22. Державіаслужба	перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом
23. Держтуризм	{Абзац перший пункту 23 виключено на підставі Постанови КМ № 814 від 24.07.2019 }
	{Абзац другий пункту 23 виключено на підставі Постанови КМ № 814 від 24.07.2019 }
	туроператорська діяльність
24. Мінекономіки, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	зовнішньоекономічна діяльність
25. НКРЕКП	діяльність у сфері електроенергетики транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом діяльність на ринку природного газу
26. НКРЕКП, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	централізоване водопостачання та водовідведення, крім централізованого водопостачання та водовідведення за нерегульованим тарифом

	виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, крім виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за нерегульованим тарифом
27. Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей	випуск та проведення лотерей діяльність на ринку азартних ігор

2. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Уперше державне ліцензування підприємництва було законодавчо введене ще в 1991 році у зв'язку з прийняттям Закону України «Про підприємництво». Цим законом було передбачено ліцензування лише 12 видів підприємницької діяльності. У 1997 році ліцензуванню підлягали вже 212 видів підприємницької діяльності та майже 1500 робіт. Ліцензування фактично охоплювало всі види господарської діяльності.

Прийняття 1 червня 2000 року Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» мало на меті визначити види господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню, порядок їх ліцензування, встановити державний контроль у сфері ліцензування та відповідальність суб'єктів господарювання й органів ліцензування за порушення законодавства у сфері ліцензування.

У законі було визначено 70 видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню, чітко окреслено умови і порядок видачі ліцензій.

Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (від 02.03.2015) скоротив перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, відповідно до ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»:

1) банківська діяльність, діяльність з надання фінансових послуг та діяльність з надання банкам послуг з інкасації;

2) діяльність у галузі телебачення і радіомовлення, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про телебачення і радіомовлення";

3) діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про ринок електричної енергії", і діяльність у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії";

4) освітня діяльність, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами у сфері освіти;

5) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим та зерновим дистилятом, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами і пальним, зберігання пального, яка ліцензується відповідно до

Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального";

6) надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

7) будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності";

8) виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про лікарські засоби";

9) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами слезоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж;

10) виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

11) надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

12) виробництво особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, поводження з небезпечними відходами. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на поводження з небезпечними відходами;

13) медична практика;

14) діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України;

15) ветеринарна практика;

16) випуск та проведення лотерей з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про державні лотереї в Україні";

17) діяльність на ринку азартних ігор, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор";

18) туropolераторська діяльність;

19) посередництво у працевлаштуванні за кордоном;

20) промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України;

21) культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори";

22) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Служби безпеки України);

23) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням технічних засобів розвідки (критерії належності до технічних засобів розвідки визначаються розвідувальними органами України);

24) перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

25) зовнішньоекономічна діяльність відповідно до статті 16 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність";

26) транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом;

27) діяльність на ринку природного газу, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про ринок природного газу";

28) централізоване водопостачання та централізоване водовідведення;

29) виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії;

30) охоронна діяльність;

31) перероблення побутових відходів;

32) захоронення побутових відходів;

33) виробництво ветеринарних препаратів;

34) заготівля та тестування донорської крові та компонентів крові незалежно від їх кінцевого призначення, переробка, зберігання, розподіл та реалізація донорської крові та компонентів крові, призначених для трансфузії.

3. Порядок отримання ліцензії.

У загальному порядку та відповідно до ст. 11 Закону про ліцензування здобувач ліцензії, який має намір провадити певний вид господарської діяльності, що ліцензується звертається до відповідного органу ліцензування із заявою встановленого зразка про отримання ліцензії.

Якщо документи подаються нарочно, здобувач ліцензії пред'являє документ, що посвідчує його особу.

У разі подання документів представником здобувача ліцензії додатково пред'являється оригінал документа (засвідчена копія), що засвідчує його повноваження.

У заяві про отримання ліцензії повинна міститися інформація про:

1) здобувача ліцензії:

для юридичної особи - повне найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження, перелік відокремлених підрозділів, у межах яких планується провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дані про місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (не зазначається фізичною особою, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідний контролюючий орган і має відмітку у паспорті, - подається копія цієї відмітки) та згода на обробку персональних даних з метою забезпечення виконання вимог цього Закону;

2) вид господарської діяльності (повністю або частково), зазначений у статті 7 цього Закону, на провадження якого здобувач ліцензії має намір отримати ліцензію.

До заяви про отримання ліцензії додаються:

1) документи відповідно до ліцензійних умов;

2) копія паспорта керівника здобувача ліцензії (або його уповноваженого представника) із відміткою контролюючого органу про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається тільки фізичними особами - підприємцями, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган);

3) опис документів, що подаються для отримання ліцензії, у двох екземплярах (у разі подання документів у паперовій формі).

Перелік підтвердних документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, встановлюється ліцензійними умовами і є виключним.

Документи, копії яких подавалися до органу ліцензування відповідно до цього Закону, та документи (копії), що підтверджують достовірність даних, зазначених здобувачем ліцензії в документах, що подавалися органу ліцензування, зберігаються ліцензіатом протягом дії ліцензії.

Посадовим особам органів ліцензування забороняється вимагати від здобувача ліцензії:

1) подання оригіналів документів (крім документів, що складаються безпосередньо здобувачем ліцензії);

2) зазначення в документах, що подаються для отримання ліцензії, інформації або подання документів, не передбачених ліцензійними умовами;

3) документи, що підтверджують або спростовують інформацію про нього, які видаються іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування або їх посадовими особами (виписки, витяги, довідки, листи);

4) наявності на документі (його копії), що подається суб'єктом господарювання, відбитка його печатки або нотаріального засвідчення вірності копії документа, якщо обов'язковість такого нотаріального засвідчення не встановлена законом.

Документи, подання яких для отримання ліцензії передбачено цим Законом та прийняті органом ліцензування до розгляду для видачі ліцензії, поверненню здобувачеві ліцензії не підлягають.

З документів, поданих для одержання ліцензії на паперових носіях, органом ліцензування обов'язково виготовляється електронна копія шляхом сканування.

Ліцензіат зобов'язаний виконувати вимоги ліцензійних умов відповідного виду господарської діяльності, а здобувач ліцензії для її одержання - відповідати ліцензійним умовам.

У разі внесення змін до чинних ліцензійних умов, які потребуватимуть проведення суб'єктами господарювання підготовчої роботи, такі ліцензійні умови або їх окремі положення мають набирати чинності через певний строк з дня їх опублікування, достатній для проведення таких підготовчих робіт, що не може бути меншим, **ніж два місяці**.

Органи ліцензування оприлюднюють ліцензійні умови і зміни до них на своєму офіційному веб-сайті.

У разі внесення змін до ліцензійних умов у частині зміни переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, цими ж змінами встановлюється строк подачі здобувачами ліцензій цих додаткових документів, який не може бути меншим, **ніж два місяці** з дня оприлюднення змін до ліцензійних умов.

Залежно від особливостей провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, вимоги ліцензійних умов встановлюються стосовно суб'єкта господарювання **загалом та /або відносно кожного місця провадження кожного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню**.

Місцем провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, є **об'єкт** (приміщення, будівля, земельна ділянка та/або територія), у межах якого провадиться цей вид господарської діяльності або який використовується у його провадженні (може збігатися з місцезнаходженням суб'єкта господарювання).

Вимоги ліцензійних умов поширюються на місця провадження господарської діяльності ліцензіата, що зазначені в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до них, поданих ліцензіатом до органу ліцензування).

Вимоги ліцензійних умов до суб'єкта господарювання мають бути обумовлені особливостями провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та включають:

1) вичерпний перелік підтвердних документів, що підтверджують відповідність суб'єкта господарювання вимогам ліцензійних умов, крім документів, які органи влади не можуть вимагати відповідно до частини сьомої статті 9 Закону України "Про адміністративні послуги", щодо

відомостей про місця провадження господарської діяльності із зазначенням щодо кожного з них виду діяльності (повністю або частково стосовно зазначеного у заяві) або операцій, що за ним проводитимуться;

відомостей про засоби провадження господарської діяльності;

2) кадрові вимоги щодо:

мінімальної кількості працівників за окремими посадами (у разі якщо це зумовлено особливостями провадження певного виду господарської діяльності, встановлюються вимоги щодо наявності у певних працівників відповідної освіти, кваліфікації та (або) стажу роботи, зокрема у фізичних осіб - підприємців, мінімальної частки кваліфікованих працівників за певними посадами, які уклали трудові договори з ліцензіатом);

даних про наявність трудових договорів з усіма найманими працівниками;

3) організаційні вимоги щодо:

-зберігання протягом дії ліцензії документів, копії яких подавалися органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону;

-зберігання протягом строку дії ліцензії документів (копій), які підтверджують достовірність даних, що зазначалися здобувачем ліцензії у документах, які подавалися органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону;

-строку повідомлення органу ліцензування про всі зміни даних (у тому числі розширення, звуження), зазначених у документах, що додавалися до заяви, який не може бути меншим, ніж один місяць з дня настання таких змін;

-провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, виключно в межах місць провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, зазначених у відомостях про них, поданих органу ліцензування згідно з вимогами ліцензійних умов, використання виключно таких місць у провадженні виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

-провадження виду господарської діяльності виключно з використанням засобів їх провадження, що зазначені у відомостях про них, які подані органу ліцензування згідно з вимогами ліцензійних умов;

-подання передбаченої законом звітності;

-порядку дій ліцензіата у разі планового або позапланового припинення (у зв'язку з неможливістю використання матеріально-технічної бази, виникненням форс-мажорних обставин тощо) провадження ним виду господарської діяльності загалом або за певними місцями провадження такої діяльності та відновлення її провадження;

-забезпечення присутності керівника ліцензіата, його заступника або іншої уповноваженої особи під час проведення органом ліцензування в установленому законом порядку перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов;

4) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають можливість її ідентифікувати;

5) спеціальні вимоги, передбачені законом, стосовно:

-обмеження щодо суміщення здійснення видів господарської діяльності;

- виконання передбачених законом вимог щодо відокремлення і незалежності;
- можливості провадження видів господарської діяльності лише юридичними особами або лише юридичними особами окремих організаційно-правових форм;
- розміру статутного капіталу;

Порядок прийняття заяви про отримання ліцензії до розгляду та підстави для залишення її без розгляду (ст. 12):

1. Орган ліцензування протягом трьох робочих днів з дня одержання заяви про отримання ліцензії встановлює наявність або відсутність підстав для залишення її без розгляду і в разі їх наявності приймає відповідне рішення.

Рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду набуває чинності з дня його прийняття та підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті органу ліцензування і внесенню інформації про таке рішення до ліцензійного реєстру наступного робочого дня після його прийняття.

2. Підставою для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду є:

1) подання не в повному обсязі документів, що додаються до заяви для отримання ліцензії, крім подання документів у порядку, передбаченому частиною п'ятою цієї статті;

2) заява або хоча б один з документів, що додається до заяви про отримання ліцензії:

підписаний особою, яка не має на це повноважень;

оформлений із порушенням вимог цього Закону, складений не за встановленою формою або не містить даних, які обов'язково вносяться до них згідно з цим Законом;

3) подання заяви з порушенням строків, передбачених цим Законом;

4) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання) або наявність відомостей про державну реєстрацію його припинення;

5) наявність інформації про здійснення контролю за діяльністю суб'єкта господарювання у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України".

Після усунення причин, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, здобувач ліцензії може повторно подати заяву про отримання ліцензії.

При повторному поданні до органу ліцензування здобувачем ліцензії заяви про отримання ліцензії до такої заяви додаються лише ті підтвердні документи, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви без розгляду, за умови, що попередньо подані документи, що знаходяться в ліцензійній справі, на момент повторної подачі заяви зберегли свою актуальність.

Збереженням актуальності є достовірність документів, що додалися до заяви про отримання ліцензії, та відповідність зазначених у них даних ліцензійним умовам.

Забороняється залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду з підстав, не передбачених цією статтею.

Розгляд заяви про отримання ліцензії, відмова у видачі ліцензії (ст. 13):

Орган ліцензування після встановлення відсутності підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду розглядає її та підтвердні документи з метою встановлення відсутності або наявності підстав для відмови у видачі ліцензії шляхом аналізу підтвердних документів та одержання інформації з державних паперових та електронних інформаційних ресурсів.

При повторному розгляді документів не допускається відмова у видачі ліцензії з причин, раніше не зазначених у рішенні про відмову у видачі ліцензії (крім не усунення чи усунення не в повному обсязі здобувачем ліцензії причин, що стали підставою для попередньої відмови; наявності в новій інформації, поданій здобувачем ліцензії, підстав для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії) за умови, що на момент повторного розгляду раніше подані документи зберегли свою актуальність.

2. У разі встановлення наявності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає обґрунтоване рішення про відмову у видачі ліцензії.

Рішення про відмову у видачі ліцензії може бути оскаржено до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, суду.

3. Підставою для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії за результатом розгляду заяви про отримання ліцензії є:

- 1) встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам;
- 2) виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявленням недостовірності даних у підтвердних документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є встановлення наявності розбіжності між даними у підтвердних документах та фактичним станом цього суб'єкта господарювання на момент подання документів. Не вважаються недостовірними дані, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо неналежною;
- 3) наявність в органі ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили відповідно до статті 255 Кодексу адміністративного судочинства.

У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 1 здобувач ліцензії може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії після усунення причин, що стали підставою для прийняття такого рішення.

У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 2 суб'єкт господарювання може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії не раніше ніж через три місяці з дати прийняття відповідного рішення про відмову.

У разі встановлення під час розгляду заяви про отримання ліцензії відсутності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії.

Строк прийняття рішення про видачу ліцензії становить **десять робочих днів** з дня одержання органом ліцензування заяви про отримання ліцензії.

У рішенні про видачу ліцензії орган ліцензування зазначає реквізити рахунку для внесення плати за видачу ліцензії.

Ліцензія на провадження здобувачем ліцензії визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, оформлюється органом ліцензування в електронному вигляді (запис про рішення органу ліцензування щодо видачі ліцензії суб'єкту господарювання в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань) та відображається у виписці з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, яка видається ліцензіату безоплатно, та підлягає обов'язковому оприлюдненню на порталі електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Ліцензія видається на необмежений строк.

Плата за видачу ліцензії (ст. 14):

За видачу ліцензії справляється разова плата в розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом.

Плата за видачу ліцензії, що видана Радою міністрів Автономної Республіки Крим або місцевим органом виконавчої влади, становить 10 відсотків від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття рішення про видачу ліцензії.

Переоформлення ліцензії є безоплатним.

Плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у строк не пізніше десяти робочих днів з дня внесення запису щодо рішення про видачу ліцензії до ліцензійного реєстру.

Органу ліцензування забороняється вимагати від суб'єктів господарювання внесення плати за видачу ліцензії до прийняття рішення про її видачу.

Зупинення та відновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії (ст. 16):

Ліцензія на провадження виду господарської діяльності може бути зупинена повністю або частково.

Підставою для прийняття органом ліцензування рішення про зупинення дії ліцензії повністю або частково є:

1) заява ліцензіата про зупинення власної ліцензії повністю або частково. Не є підставою для зупинення дії ліцензії заява ліцензіата про зупинення власної ліцензії повністю або частково, поданої після видання органом ліцензування розпорядчого документа про проведення перевірки додержання цим ліцензіатом ліцензійних умов і до закінчення строку:

перевірки та усунення порушень ліцензійних умов (у разі їх наявності);

протягом 30 робочих днів після закінчення спливу строку виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов (крім випадку видання протягом цього строку органом ліцензування розпорядчого документа про проведення позапланової перевірки виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов);

2) акт про невиконання розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов провадження виду господарської діяльності (частини виду господарської діяльності);

3) несплата за видачу ліцензії.

Зупинення дії ліцензії може бути застосовано як санкцію до ліцензіатів відповідно до Закону України "Про санкції".

У разі встановлення наявності підстав для супинення дії ліцензії повністю або частково орган ліцензування протягом п'яти робочих днів з дня виявлення таких підстав приймає обґрунтоване рішення про супинення дії ліцензії повністю або частково.

Рішення органу ліцензування про супинення дії ліцензії повністю або частково на підставі пунктів 2 і 3 набирає чинності через 10 робочих днів з дня його прийняття, а рішення про супинення дії ліцензії повністю або частково на підставі пункту 1 та про відновлення дії ліцензії - наступного робочого дня після його прийняття.

Орган ліцензування інформує ліцензіата щодо рішення про супинення дії ліцензії повністю або частково не пізніше трьох робочих днів з дня його прийняття шляхом направлення йому рекомендованого листа.

Анулюванням ліцензії є позбавлення суб'єкта господарювання права на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, на який йому видано ліцензію, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання ліцензії повністю або частково, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі.

Підставою для прийняття рішення про анулювання ліцензії є:

1) заява ліцензіата про анулювання власної ліцензії повністю або частково. Не є підставою для анулювання ліцензії повністю або частково заява ліцензіата про анулювання власної ліцензії повністю або частково, поданої після видання органом ліцензування розпорядчого документа про проведення перевірки додержання цим ліцензіатом ліцензійних умов і до закінчення строку:

перевірки та усунення порушень ліцензійних умов (у разі їх наявності);

протягом 30 робочих днів після закінчення спливу строку виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов (крім випадку видання протягом цього строку органом ліцензування розпорядчого документа про проведення позапланової перевірки виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов);

2) акт про неусунення ліцензіатом протягом строку повного або часткового супинення дії ліцензії підстав, що стали причиною для її повного або часткового супинення;

3) наявність в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про державну реєстрацію

припинення юридичної особи (державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця), крім випадку та строку, передбачених частинами четвертою, п'ятою і шостою статті 15 цього Закону;

4) подання копії свідоцтва про смерть фізичної особи - підприємця (у разі відсутності правонаступника);

5) наявність судового рішення про визнання фізичної особи - підприємця безвісно відсутньою у зв'язку з її смертю, визнанням її безвісно відсутньою або оголошенням померлою (у разі відсутності правонаступника);

6) акт про повторне порушення ліцензіатом ліцензійних умов. Повторним порушенням ліцензіатом ліцензійних умов вважається вчинення таким ліцензіатом протягом року з дня видання органом ліцензування розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов нового порушення однієї або більше вимог ліцензійних умов, щодо яких видавалося таке розпорядження;

7) акт про виявлення недостовірності даних у документах, поданих суб'єктом господарювання разом із заявою про отримання ліцензії.

У разі якщо недостовірними даними в документах, поданих суб'єктом господарювання разом із заявою про отримання ліцензії, є інформація про відсутність контролю за діяльністю ліцензіата у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України", складається акт, передбачений пунктом 9 цієї частини;

8) акт про відмову ліцензіата у проведенні перевірки органом ліцензування. Відмовою ліцензіата у проведенні перевірки органом ліцензування вважається недопуск уповноважених посадових осіб органу ліцензування для здійснення перевірки додержання ліцензіатом відповідних ліцензійних умов за відсутності передбачених для цього законних підстав (відмова в доступі посадових осіб органу ліцензування до місць провадження діяльності, що підлягає ліцензуванню, об'єктів, що використовуються ліцензіатом при провадженні діяльності, що підлягає ліцензуванню, або відсутність протягом першого дня перевірки за місцезнаходженням ліцензіата особи, уповноваженої представляти інтереси ліцензіата на час проведення перевірки);

9) акт про документальне підтвердження встановлення контролю за діяльністю ліцензіата у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України";

10) акт про ненадання органу ліцензування ліцензіатом документів, інформації про предмет перевірки на письмову вимогу посадових осіб органу ліцензування під час перевірки.

Акт, передбачений пунктом 2, складається органом ліцензування протягом п'яти робочих днів з дня закінчення строку зупинення дії ліцензії повністю або частково, якщо протягом такого строку ліцензіат не надав до органу ліцензування заяву разом із підтвердними документами про усунення підстав,

що стали причиною для зупинення дії ліцензії повністю або частково; підтвердні документи не містять повної інформації про усунення підстав, що стали причиною для зупинення дії ліцензії повністю або частково; ліцензіат не сплатив штраф.

Акти, передбачені пунктами 6-8 і 10, мають містити викладення фактів порушення законодавства, їх обґрунтування та у випадках, якщо вони стосуються невиконання ліцензіатом відповідних ліцензійних умов, - посилення на конкретні пункти ліцензійних умов.

До актів можуть долучатися фото- та відеоматеріали, відзняті під час проведення перевірки.

Орган ліцензування приймає рішення про анулювання ліцензії повністю або частково протягом п'яти робочих днів з дня:

одержання документа, передбаченого пунктом 1;

складення актів, передбачених пунктами 2, 6-10;

внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей, передбачених пунктами 3-5.

Рішення про анулювання ліцензії, прийняте на підставах, передбачених пунктами 1, 3-5 і 9 частини дванадцятої цієї статті, набирає чинності з дня його прийняття.

Рішення про анулювання ліцензії, прийняте на підставах, передбачених пунктами 2, 6-8 і 10, набирає чинності через 30 календарних днів з дня його прийняття.

Орган ліцензування вносить інформацію щодо рішення про анулювання ліцензії до ліцензійного реєстру, а також оприлюднює його на офіційному веб-сайті наступного робочого дня після його прийняття; інформує ліцензіата щодо рішення про анулювання ліцензії повністю або частково протягом п'яти календарних днів шляхом направлення йому рекомендованого листа.

Якщо ліцензіат протягом строку набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання ліцензії або зупинення дії ліцензії повністю або частково подає скаргу до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, дія цього рішення органу ліцензування зупиняється (про що вноситься запис до ліцензійного реєстру) до дня внесення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування до Реєстру розгляду скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органу ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування відомостей про розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування за результатом розгляду скарги Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування.

У разі анулювання ліцензії на підставах, передбачених пунктами 2, 6-10, посадова особа суб'єкта господарювання притягується до адміністративної відповідальності, а суб'єкт господарювання може подати заяву про отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності (повністю або частково) не раніше ніж через один рік з дня набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання попередньої ліцензії.

Рішення органу ліцензування може бути оскаржено до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, суду.